

Tuần 24+25 Bài 7: Xây dựng gia đình văn hóa

A. Hoạt động khởi động

Hát tập thể

- Cả lớp hát bài “Ba ngọn nến lung linh” (sáng tác: Ngọc Lễ).
- Thảo luận theo các câu hỏi:
 - Ca từ và hình ảnh nào trong bài hát để lại ấn tượng sâu đậm nhất trong em? Vì sao?
 - Nội dung bài hát muốn nói với chúng ta điều gì?

Bài làm:

- Bài hát: Ba ngọn nến lung linh

Ba là cây nến vàng, mẹ là cây nến xanh, con là cây nến hồng, ba ngọn nến lung linh, ha ha ha ha, thấp sáng một gia đình.

Gia đình gia đình ôm ấp ta những ngày thơ, cho ta bao nhiêu niềm thương mến.

Gia đình gia đình, vương vấn bước chân ra đi, ấm áp trái tim quay về.

Gia đình gia đình ôm ấp ta những ngày thơ, cho ta bao nhiêu niềm thương mến.

Gia đình gia đình, bên nhau mỗi khi đón đau, bên nhau đến suốt cuộc đời.

Lung linh lung linh tình mẹ tình cha

Lung linh lung linh cùng một mái nhà

- Ca từ và hình ảnh trong bài hát để lại ấn tượng sâu đậm nhất trong em là: “Gia đình gia đình, vương vấn bước chân ra đi, ấm áp trái tim quay về” bởi gia đình là nơi nuôi ta lớn khôn, rồi ta cũng sẽ phải lớn lên và rời xa gia đình để xây dựng những ước mơ, hoài bão của mình. Thế nhưng, mỗi lúc trở về, gia đình luôn mang lại cho ta những tình cảm thật ấm áp và tình yêu thương đến lạ lùng.

- Nội dung bài hát muốn nói với chúng ta: Tình cảm gia đình vô cùng thiêng liêng và cao quý. Có thể, mỗi thành viên trong gia đình được biểu tượng bằng một ngọn nến có màu sắc khác nhau, nhưng tất cả đã hòa quyện cùng nhau để tạo nên một bức tranh gia đình hạnh phúc, ở đó có sự yêu thương, che chở và đùm bọc lẫn nhau.

B. Hoạt động hình thành kiến thức

1. Tìm hiểu về gia đình văn hóa và các tiêu chuẩn cơ bản của gia đình văn hóa

a. Giới thiệu về gia đình của em

- Em hãy mô tả những nét nổi bật về gia đình của mình
- Nếu được nói 3 điều về gia đình của mình, em sẽ nói điều gì?
- Điền những điều mà em cho là quan trọng nhất đối với gia đình vào các ô trong phiếu sau: (sgk trang 43)

Bài làm:

Ví dụ mẫu: Gia đình em gồm ba thế hệ cùng sinh sống. Đó là ông bà nội, bố mẹ và hai chị em em. Dù có nhiều thế hệ nhưng tất cả các thành viên đều yêu thương, đùm bọc và giúp đỡ lẫn nhau. Từ trước đến nay, gia đình em có truyền thống làm nghề nhà giáo, bởi vậy, mọi người trong gia đình luôn bảo ban cho nhau những điều hay lẽ phải để trở thành những công dân tốt, sống có ích cho xã hội. Em rất yêu quý gia đình của mình, em mong gia đình mình sẽ mãi được hạnh phúc như bây giờ.

Nếu được nói 3 điều về gia đình của mình, em sẽ nói là:

- Luôn tràn ngập hạnh phúc
- Tự hào là gia đình gia giáo, có truyền thống làm nghề giáo
- Mọi người luôn yêu thương và có ý thức xây đắp tổ ấm của mình.

Những điều mà em cho là quan trọng nhất đối với gia đình:

Yêu thương	Che chở	Quan tâm	Nhường nhịn	Giúp đỡ
Xây dựng	Công bằng	Tha thứ	Trách nhiệm	Tôn trọng

2. Tìm hiểu ý nghĩa của việc xây dựng gia đình văn hóa

a. Đọc, suy ngẫm và trả lời câu hỏi

- Em có nhận xét gì về gia đình bạn Tuấn?
- Theo em, gia đình bạn Tuấn có đáp ứng tiêu chuẩn của gia đình văn hóa không? Vì sao?
- Nếu một gia đình hòa thuận, tiến bộ, hạnh phúc, thực hiện tốt nghĩa vụ đối với xã hội thì sẽ đem lại những điều kiện gì cho mỗi cá nhân và cho toàn xã hội?

Bài làm:

- Gia đình bạn Tuấn là gia đình ít giao lưu với những người xung quanh. Gia đình Tuấn sống khép kín và không quan tâm tới mọi người xung quanh mình và sống ích kỉ.
- Theo em, gia đình bạn Tuấn không đủ tiêu chuẩn để trở thành gia đình văn hóa vì gia đình Tuấn chưa hòa thuận, chưa thực sự hạnh phúc và chưa đoàn kết với hàng xóm láng giềng
- Nếu một gia đình hòa thuận, tiến bộ, hạnh phúc, thực hiện tốt nghĩa vụ đối với xã hội thì sẽ đem lại những điều kiện:
 - Giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ.
 - Tiếp nối, phát triển và làm rạng rỡ thêm truyền thống của gia đình trên các mặt học tập, lao động, nghề nghiệp, văn hóa...

b. Thảo luận để hoàn thành bảng sau:

Bài làm:

Biểu hiện lành mạnh trong sinh hoạt gia đình	Biểu hiện thiếu lành mạnh trong sinh hoạt gia đình
Mọi người sống hòa thuận, giúp đỡ, chia sẻ công việc lẫn nhau.	Trốn tránh công việc gia đình
Con cái ngoan ngoãn, học hành chăm chỉ, vâng lời bố mẹ.	Mỗi người tự sống theo sở thích của mình, không quan tâm nhau

3. Tìm hiểu trách nhiệm của học sinh trong việc xây dựng gia đình văn hóa

a. Chọn một trong các tình huống sau để xây dựng kịch bản, tổ chức đóng vai theo kịch bản (có nhân vật, có lời thoại, cách ứng xử...) và trình bày trước lớp

Tình huống 1: (trang 45 sgk)

- Em có nhận xét như thế nào về cách sống của gia đình Hòa?
- Nếu là hàng xóm của Hòa, em có thể làm được những gì để giúp gia đình Hòa thay đổi cách sống hiện thời?

Bài làm:

- Em nhận thấy, việc gia đình Hòa sống khép kín, không quan hệ, không hòa đồng với hàng xóm, với tất cả mọi người chứng tỏ gia đình Hòa sống không chan hòa.
- Nếu là hàng xóm của Hòa, em sẽ rủ bạn tham gia vui chơi và tham gia các hoạt động bổ ích cùng với các bạn hàng xóm. Từ đó, khuyên bạn Hòa nên rủ bố mẹ cùng tham gia các hoạt động với tổ dân cư, hàng xóm láng giềng để có được nhiều quan hệ bên ngoài lại có xây dựng tình làng xóm ngày càng thân thiết, lúc tất lửa tối đèn còn có nhau.

Tình huống 2: Gia đình Hà sống ở một vùng quê nghèo khó, bao đời này gia đình, dòng họ của Hà chưa có ai đỗ đạt cao và làm chức vụ gì quan trọng. Hà cảm thấy xấu hổ và không bao giờ muốn giới thiệu quê hương, dòng họ của mình với bạn bè.

Em có đồng tình với suy nghĩ của Hà không? Vì sao?

Bài làm:

Em không đồng tình với cách nghĩ của Hà vì:

- Quê hương nghèo là do chiến tranh tàn phá nặng nề, điều kiện tự nhiên không thuận lợi chứ không phải vì mọi người không cố gắng, không chăm chỉ làm việc.
- Việc gia đình, dòng họ không có ai đỗ đạt cao nhưng bù lại có rất nhiều những truyền thống tốt đẹp mà bao nhiêu người mong ước như cần cù, chăm chỉ, chịu thương, chịu khó.chịu khó trong sản xuất, yêu nước chống giặc ngoại xâm.

=> Chính truyền thống đó là sức mạng để cho Hà vượt qua khó khăn, vươn lên trong học tập để góp phần xây dựng quê hương mình thoát khỏi nghèo đói.

Tình huống 3:

Lan sống trong một gia đình có điều kiện, lại là con một nên rất được bố mẹ chiều chuộng. Mẹ Lan chăm chút cho Lan từng tí một, từ bữa ăn đến giấc ngủ, không bao giờ nói nặng lời với Lan. Lan thích thứ gì, bố mẹ đều mua cho. Tuy nhiên, Lan lại không trân trọng điều đó mà lúc nào cũng ham chơi không chịu học khiến mẹ rất phiền lòng. Không những thế, về nhà Lan cũng không làm gì cả vì cho rằng mọi việc trong gia đình đều là việc của bố mẹ.

- Em có nhận xét gì về hành động của Lan?
- Nếu cứ tiếp tục duy trì như vậy, khi trưởng thành Lan sẽ trở thành con người như thế nào?
- Nếu là hàng xóm của Lan, em sẽ khuyên Lan như thế nào?

Bài làm:

- Qua tình huống trên em thấy, hành động của Lan như vậy chưa đúng với cách cư xử của một người con. Lan không biết trân trọng những điều tốt đẹp bố mẹ dành cho mình để cố gắng học tập, lao động mà lại còn làm bố mẹ phiền lòng.
- Theo em, nếu cứ tiếp tục duy trì như vậy, khi trưởng thành Lan sẽ chỉ có thể sống bám vào bố mẹ, không có kiến thức, không biết cách tự lập để hoàn thiện bản thân. Bạn ấy không biết làm việc, lười lao động... trở thành người không có ích cho xã hội, bị mọi người coi thường và phỉ bám.
- Nếu là hàng xóm của Lan, em sẽ khuyên Lan: Bố mẹ đã cố gắng làm việc vất vả để có được mọi điều kiện tốt nhất dành cho Lan, để Lan không phải thua kém bạn bè, để Lan có thể học tập thật tốt. Vậy mà, Lan đã không xem trọng

những đồng tiền đó, chỉ mãi chơi, đua đòi không chịu học hành để bố mẹ phiền lòng. Có thể, bây giờ mình còn bé phải sống nhờ vào bố mẹ, nhưng khi lớn lên ai rồi cũng phải tự sống bằng đôi tay của mình. Bố mẹ Lan rồi cũng sẽ già và không thể nuôi Lan mãi, rồi Lan sẽ sống như thế nào nếu Lan không giỏi và Lan cũng không biết làm việc gì? Bởi vậy, ngay từ bây giờ, hãy cố gắng học tập chăm chỉ, làm những công việc trong gia đình giúp bố mẹ vừa làm tròn bổn phận của một người con ngoan và cũng là giúp mình trong tương lai đó Lan. Mình tin bố mẹ Lan sẽ rất vui khi Lan làm được điều đó.

1. Ghép hình

Ghép những biểu hiện trong bảng dưới đây vào các hình ảnh tương ứng với những biểu hiện đó

- A. Thực hiện sinh đẻ có kế hoạch
 - B. Vợ chồng bất hòa không chung thủy
 - C. Nuôi con khoa học, con cái ngoan ngoãn, chung thủy
 - D. Con cái hư hỏng, đua đòi, ăn chơi
 - E. Lao động xây dựng kinh tế gia đình ổn định
 - G. Bạo lực trong gia đình
 - H. Thực hiện nghĩa vụ quân sự
 - I. Sinh đẻ không có kế hoạch đẻ nhiều con
 - K. Tránh xa, bài trừ tệ nạn xã hội
- (hình ảnh trang 47 sgk)

Bài làm:

A. Thực hiện sinh đẻ có kế hoạch	Hình 1
B. Vợ chồng bất hòa không chung thủy	Hình 7
C. Nuôi con khoa học, con cái ngoan ngoãn, chung thủy	Hình 3
D. Con cái hư hỏng, đua đòi, ăn chơi	Hình 5
E. Lao động xây dựng kinh tế gia đình ổn định	Hình 4
G. Bạo lực trong gia đình	Hình 2
H. Thực hiện nghĩa vụ quân sự	Hình 6
I. Sinh đẻ không có kế hoạch đẻ nhiều con	Hình 8
K. Tránh xa, bài trừ tệ nạn xã hội	Hình 9

2. Đọc và trả lời

Hãy cho biết ý kiến của em về những quan điểm dưới đây

Bài làm:

Quan điểm

Ý kiến của em

1. Việc nhà là việc của mẹ và con gái
Không nên phân biệt việc nhà là việc của ai, mà những lúc rảnh rỗi thì nên chung tay giúp đỡ, chia sẻ công việc nhà cho nhau.
2. Trong gia đình, nhất thiết Đó là quan niệm lạc hậu, con nào cũng là con của mình,

- phải là con trai vì vậy đừng nên phân biệt con trai hay con gái. Chỉ cần mình yêu thương và nuôi con khôn lớn thì con sẽ yêu thương lại mình mà thôi.
3. Không cần có sự phân công chặt chẽ trong gia đình Đúng vì nếu là thành viên trong gia đình, mỗi thành viên sẽ tự ý thức và có trách nhiệm.
4. Gia đình có nhiều con là hạnh phúc Cũng có trường hợp gia đình nhiều con hạnh phúc, nhưng đa phần, những gia đình nhiều con sẽ khó khăn hơn vì gánh nặng nuôi con, chăm lo cho con ăn học đầy đủ.
5. Con cái có thể tham gia bàn bạc chuyện gia đình Đúng, con cái cũng là nhân tố xây dựng nên gia đình, vì vậy những chuyện trong gia đình con cái vẫn có thể được tham gia bàn bạc và thể hiện quan điểm của mình.
6. Trong gia đình, mỗi người chỉ cần hoàn thành công việc của mình Trong gia đình đừng nên phân công chặt chẽ mà hãy chủ động chia sẻ, giúp đỡ công việc lẫn nhau. Như vậy sẽ giúp các thành viên trong gia đình thêm gắn bó nhau hơn.
7. Trẻ em có thể tham gia xây dựng gia đình văn hóa Trẻ em tham gia xây dựng gia đình bằng cách chăm ngoan học giỏi, lễ phép và vâng lời người lớn, làm những việc vừa với sức của mình...
8. Mỗi gia đình chỉ nên có từ 1 đến 2 con để nuôi dạy cho tốt Đó là lời khuyên đúng bởi việc nuôi dạy con không phải là dễ. Vì vậy, chỉ nên đẻ 1 đến 2 con để có thể tạo cho con những điều kiện tốt nhất về vật chất và tinh thần, giúp con phát triển tốt.
9. Gia đình, dòng họ nào cũng có truyền thống tốt đẹp Gia đình dòng họ nào cũng có truyền thống tốt đẹp về học tập, lao động, văn hóa, đạo đức...
10. Giữ gìn truyền thống tốt đẹp của gia đình là thể hiện lòng biết ơn với cha mẹ, ông bà, tổ tiên Những truyền thống tốt đẹp của gia đình là những gì mà tinh túy nhất được cha ông ta từ xa xưa để lại. Do đó, chúng ta phải giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình để tiếp nối, phát triển và làm rạng rỡ thêm truyền thống ấy.

3. Hoàn thành phiếu học tập

Ghép mỗi nội dung ở cột II với mỗi nội dung ở cột I sao cho đúng nhất:

I

II

- A. Xây dựng gia đình văn hóa 1. Trách nhiệm của mình với gia đình; sống giản dị, không ham những thú vui thiếu lành mạnh, không sa vào tệ nạn xã hội
- B. Học sinh góp phần xây 2. là gia đình hòa thuận, tiên bộ, thực hiện kế hoạch hóa

dựng gia đình văn hóa gia đình, đoàn kết với xóm giềng và làm tốt nghĩa vụ công dân

C. Để xây dựng gia đình văn hóa, mỗi người cần thực hiện tốt bổn phận 3. là góp phần xây dựng xã hội văn minh tiến bộ

D. Gia đình văn hóa 4. thì xã hội mới ổn định
5. Bằng cách chăm ngoan, học giỏi; kính trọng, giúp đỡ ông bà, cha mẹ, yêu thương anh chị em; không đua đòi ăn chơi, không làm tổn hại đến danh dự gia đình.

Bài làm:

A - 3. Xây dựng gia đình văn hóa - là góp phần xây dựng xã hội văn minh tiến bộ

B - 5. Học sinh góp phần xây dựng gia đình văn hóa - bằng cách chăm ngoan, học giỏi; kính trọng, giúp đỡ ông bà, cha mẹ, yêu thương anh chị em; không đua đòi ăn chơi, không làm tổn hại đến danh dự gia đình.

C - 1. Để xây dựng gia đình văn hóa, mỗi người cần thực hiện tốt bổn phận - trách nhiệm của mình với gia đình; sống giản dị, không ham những thú vui thiếu lành mạnh, không sa vào tệ nạn xã hội.

D - 2. Gia đình văn hóa - là gia đình hòa thuận, tiến bộ, thực hiện kế hoạch hóa gia đình, đoàn kết với xóm giềng và làm tốt nghĩa vụ công dân.

4. Suy ngẫm về gia đình văn hóa

Là gia đình văn hóa tiêu biểu thuộc làng văn hóa Sơn Công, gia đình anh Hùng luôn là lá cờ đầu trong các phong trào hoạt động của địa phương.

Hai cô con gái của anh quả là những đứa con ngoan, trò giỏi. Người con đầu năm nay học trung học là học sinh giỏi Xuất sắc 3 năm liền. Đặc biệt năm lớp 2 đã đạt giải Nhất toàn tỉnh Giải toán trên mạng Internet và giải Ba Vở sạch chữ đẹp cấp Tỉnh. Năm lớp 3 Đạt giải 3 học sinh giỏi môn Toán và giải Ba đồng đội nữ môn Cờ vua cấp Huyện và nhiều giải thưởng xuất sắc cấp Trường.

Cô con gái thứ hai hiện đang tiểu học. Qua 3 năm học, cháu được nhà trường tặng Giấy khen “Học sinh Xuất sắc”. Ngoài học tập cháu có năng khiếu hát, múa, vẽ nên nhiều năm qua nhà trường chọn cháu tham dự nhiều hội thi cụm, thi cấp huyện đạt nhiều thành tích đáng khích lệ.

Câu hỏi:

- Hai con gái của gia đình bác Hùng đã phấn đấu đạt được những thành tích gì?
- Sự cố gắng, nỗ lực của hai cô con gái có ý nghĩa như thế nào với việc xây dựng văn hóa của gia đình?
- Em học hỏi được điều gì từ tấm gương của những người con trong gia đình tiêu biểu trên?

Bài làm:

Hai con gái của gia đình bác Hùng đã phấn đấu trở thành những đứa con ngoan và trò giỏi:

- Con gái đầu: Học sinh xuất sắc nhiều năm liền, năm lớp 2 đạt giải nhất toàn tỉnh giải toán trên mạng và giải 3 vở sạch chữ đẹp cấp tỉnh, năm lớp 3 đạt giải

ba học sinh giỏi môn toán, giải 3 đồng đội nữ môn cờ vua cấp huyện và nhiều giải cấp trường.

- Con gái hai: 3 năm học đều đạt học sinh xuất sắc, được trường chọn tham dự các hội thi cụm, thi cấp huyện đạt nhiều thành tích.

Sự cố gắng, nỗ lực của hai bạn có ý nghĩa vô cùng quan trọng, góp phần hình thành và xây dựng gia đình văn hóa. Gia đình là tế bào của xã hội, bởi vậy muốn xã hội phát triển thì mỗi gia đình phải là những gia đình văn hóa mẫu mực. Ở trong gia đình bác Hùng, người lớn đã là những tấm gương sáng về đạo đức, lối sống khi gia đình luôn là lá cờ đầu trong các phong trào hoạt động của địa phương. Từ đó, hai cô con gái của bác đã noi theo gương để cố gắng vươn lên trong học tập và các hoạt động tập thể. Những thành quả mà hai chị em đạt được đã đem lại niềm tự hào cho gia đình và quê hương, đất nước, góp phần xây dựng và giữ vững gia đình văn hóa tiêu biểu của làng văn hóa Sơn Công.

Từ tấm gương của những người con trong gia đình tiêu biểu trên, em tự nhận thấy mình cần phải cố gắng học tập, chăm chỉ lao động và phát huy những truyền thống tốt đẹp của gia đình, để xây dựng gia đình văn hóa, để đưa xã hội ngày càng tiến bộ và đi lên.

Từ tấm gương của những người con trong gia đình bác Hùng, em học hỏi được:

- Cần phải tự giác, chủ động và cố gắng vươn lên trong học tập
- Phải hiếu thảo, biết ơn những người sinh thành và giáo dục
- Luôn có tinh thần học hỏi, đức tính cần cù và chịu khó trong cuộc sống
- Cùng các thành viên trong gia đình xây dựng gia đình văn hóa, góp phần đưa quê hương ngày càng tiến bộ.